

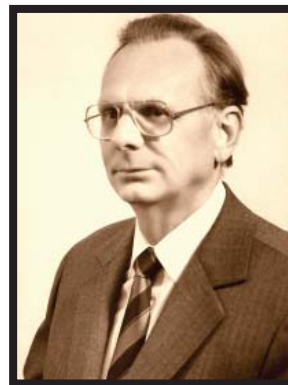
Joób Árpád Tarcai Zoltán temetésén

Miközben az emberek a született messiást ünnepelték, a szeretet, az ajándékozás földi formáiban sürgölődtek, 2009 karácsonyának másnapján Tarcai Zoltán csendben, szinte észrevétlenül befejezte földi életét. Úgy ment el, ahogyan élt, visszahúzódva, távol a zajtól, szerénység árnyékában, kórusművek utolsó akkordjainak kisimuló harmóniájában.

Halála előtt néhány nappal még pár szót válthattunk telefonon, bár már nagyon nehezebbre esett a beszéd. Még a legutóbbi munkám, kis népdalkönyvem első példányát is igyekeztem eljuttatni hozzá – *Jelenti magát Jézus-válogatás a magyar népzene keresztény szellemiségű anyagából* – azt remélve, hogy örömet szerezhetek vele. Nem tudom, kézbe tudta-e venni, volt-e rá ereje, de eligazító, lelkesítő gondolatait – mint korábban – már nem kaphattam meg.

Bő esztendővel ezelőtt, 2008 őszén még meghitt ünneplésen lehettünk együtt. Ünnepeltük, hogy ötven esztendeje, fél évszázada hívta meg Nyíregyháza, és azóta munkájával, ahol csak szükség volt rá, gazdagította a város zenei életét. Szervezője, s aztán több mint húsz éven át vezetője volt a Tanárképző Főiskola Zenei Tanszékének. Mennyi küzdelme lehetett szakemberek megnyeréséért, hangszerek, könyvek kották megszerzéséért, az iskolai énektanítás, kórusmuzsika, hangszeres zene megszerettetéséért... Hány száz és száz énektanár kapta tőle zenei élményeit, további átadásra való ismereteit, életre szóló hivatástudatát... Az ő indító, negyven évvel ezelőtti munkája alapozta meg, hogy a Nyíregyházi Főiskola Ének-Zene Tanszéke ma az iskolai zenei nevelés legmagasabb szintű, elismert tanárképző műhelye lehet.

Tarcai Zoltán legkedvesebb „hangszere” az énekkar volt. Együtttest szervezett, éneklésre buzdított a gimnáziumban, tanítóképzőben, művelődési házban, hit-tudományi főiskolán, plébánián – ahol lehetett. És persze tudta, hogy a közös éneklés öröme, élménye csak felkészült szakemberek irányításával valósulhat meg. Karnagyi klubot szervezett, ahol fiatal, tehetséges muzsikusokat újabb és újabb feladatokra ösztönzött. Rangos szakemberek sorát hívta a városba, énekes találkozók, fesztiválok megvalósításának ötletét adta. Ez a gyümölcs is beérett. Nyíregyháza kórusait ismeri az ország-világ. Ezek mögött a sikerek mögött is ott van Tarcai Zoltán munkája. Mi mindenre futotta még figyelméből, energiájából.

Zenei évfordulók méltó, szép megünneplésére. Sokaknak, életre szóló élményt jelentő zenei ismeretterjesztő előadások, sorozatok megtartására, a Megyei Kodály Társaság élén a nagy mester szellemi hagyatékának őrzésére...

Mindezeket egy bő esztendővel ezelőtt, 2008 őszén még jelen időben fogalmazhattam. Mostanra minden múlt időbe került. A jelen idő most a veszteség, a szomorúság, a gyász ideje. Tarcai Zoltánt, Zoli bácsit nem láthatjuk a főiskola könyvtárában, a folyosón nem osztja meg következő koncerttervét a tanszék tanáraival, a karvezetőket nem biztatja egy-egy újabb feladatra. Nem várhatunk tőle új előadássorozatot. A Kodály Társaság is vezető nélkül marad. Gazdag volt a múlt, most szomorú a jelen, vajon milyen lehet a jövő?

Bizonyára más hangnemű, s talán nemcsak a hangnem változik. Requiem-ből Te Deum lehet. A gyász szomorúságából a hálaadás hangja szólalhat meg, hiszen Zoli bácsi gazdag örökséget hagyott ránk. Példát adott, mércét mutatott szakmai felkészültségből, szerénységből, kitartó igyekezetből, hivatástudatból, szeretetből. Ez a jövő számunkra, akiknek folytatni kell a munkát, hogy minél többeket gazdagítson ez az isteni ajándék: a muzsika. Ahogy Kodály *Síratóénekében* énekeljük: „Dalnok jó, dalnok megy, de örök a nóta.”

Január 8-án Nyíregyháza közönsége a Kossuth téri Római Katolikus Társzékesegyházban gyászmisén búcsúzott a város szeretett karnagyától. Ott, ahol 1996. december 16-án, Kodály-émlékhangversenyen Zoli bácsi mondta az összekötőszöveget. Gondolatait az Emlékeim c. kötet így rögzítette: „Kodály talán legszemélyesebb kórusműve, Sik Sándor Te Deuma hangzik el. Ezt Kodály közel nyolcvan évesen, 1961-ben komponálta, a pap-költő jó barát és harcostárs papi jubileumának 50. évfordulójára, az ún. »aranymiséjére«. Szubjektív hálaének ez, amely az ember egyéni életének gondját-örömét kíséri végig”.

Bizonyára Zoli bácsi is magáénak érezte ezt a Kodály gyönyörű zenéjével megszólaló verset.

A Nyíregyházi Főiskola, benne az Ének-Zene Tanszék tanárai és hallgatói nevében, ezzel a Te Deummal búcsúzom: Isten áldjon Zoli bátyám!

Téged Isten dicsérlek

És hálát adok mindenért.

Hogy megvolt mindig a mindennapim,

És nem gyűjtöttem a másnapra valót.

Hála legyen.

.....

Hogy ember lehettem akkor is,

Mikor az emberek nem akartak emberek lenni.

Hála legyen.

Hogy tegnap azt mondhattam: úgy legyen,

És ma is kiálthatom: úgy legyen.

És holnap és holnapután és azután is akarom

Énekelni, hogy úgy legyen!

Hála legyen, Uram, hála legyen!

(Elhangzott 2010. Boldogasszony havának 9. napján Miskolcon, a Minorita templomban tartott gyászmisén)

Szabó Gyula
KÖSZÖNTŐ
 (Tarcai Zoltán 70. születésnapjára)

Egy verset kerestem, illót köszöntésre,
 Meleg kézfogásra, szoros ölelésre,
 Hogy még életedben elhangozzék mindaz,
 Mi a ravatalnál már elkésett vigasz.

Meglepetésemre nincsen olyan szózat,
 Amely ízig-vérig igaz lenne Rólad!
 Bár irtak zenéről, zenésről, tanárról,
 De az egészről nem; Tarcai Zoltánról.

Azt mondják, hogy senki sem pótolhatatlan.
 Ostobaság, hamis, elfogadhatatlan!
 Még az ekeszarvát markoló ember se,
 Ha hamarabb meghal, mint hűséges tehene.

Ki, bár nehéz jármát naponta felveszi,
 Gazdája hálából eteti, szereti.
 Hogy lenne hát akkor egyetlen ember is,
 Akit megismételhetne a Genézis?!

Nincs két egyforma agy, két azonos szellem,
 Még a csólakó is lehet nemes jellem,
 Ő is hiányozhat egy kukázó kutyának,
 Ki hú árnyéka volt a koszos gúnyának.

Ha egyikük elmegy, már nincs kihez szólni,
 Fagyos éjszakákon egymás mellé bújni,
 Mert az a meleg, mely kitartott hajnalig,
 Újabb napot adott, reményt a halálig.

Meg hát az önzésünk, mi lesz tovább velünk?!
 Ha előbb megy el az, akit megszerettünk?!
 Az agy bonyolultabb, a lélek egyszerűbb,
 Egyikkel se tudjuk, igazán mit tegyünk.

Te szent zeneőrült, drága Zoli bátyám!
 Hetvennél ne állj meg, még húsz évet várj rám!
 Akkor már nekem is – közel a hetvenhez –
 Jobban lesz időm a közös koncertekhez.

Addig meg Te légy az, ki gondoskods az arról,
 Hogy sok bolond ember szokjon le a zajról,
 Helyette hallgasson Bachot, Händelt, Wagnert,
 Vagy a magyarokat: Lisztet, Kodályt, Erkel.

Apostol lettél itt, bár nem szülőhelyed,
 Szívesen hallgatunk, fülünk már egy Veled.
 Maradj kalauzunk, mi még eltévedünk,
 Zene hatalmával szépítsd meg életünk!

(Elhangzott 2010. január 8-án a nyíregyházi római katolikus társszékesegyházban és 9-én Miskolcon, a Minorita templomban tartott gyászmisén)